

AZKOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE AZKOITIA

TXOSTEN TEKNIKOA

Egilea: Iñaki Lasa Palacios, Azkoitiko Udaleko Gizarte Ongizate Saileko arduradun teknikoa.

Hartzaileak: Alkatetza eta idazkaritza

Data: 2017ko irailak 25

Gaia: Azkoitiko Udaleko Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzua arautzen duen ordenantza berritzeko ezinbestekoa den aurretiko kontsulta egiteko eskaera.

Aurretiko kontsulta

1.- Ordenantzaren aurrekariak, testuingurua

2006ko urtarrilaren 26ko osoko bilkuran onartutako Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuaren (EELZ) araudia, egun indarrean dagoena, alegia, 1996. urtean onartu zen, eta bere oinarria du 1996ko Gizarte Zerbitzuen legean.

Gizarte-errealitatearen bilakaera dela medio, batetik; eta, bestetik, 1996ko legeak Gizarte Zerbitzuen sistemaren funtsezko oinarriak aurreikusteko gauza izan bazen ere, ez zuenez ezarri legean bertan jasota zegoen xedea: gizarte-zerbitzuetarako eskubidea sustatzea eta bermatzea... Aipatutako xede horrek, dudarik gabe, indarrean zegoen araudi-esparrua erreformatzea eta gizarte zerbitzuen lege berri bat onartzea eragin zuen.

Hori horrela, Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legea onartu zen, non bermatzen duen, batetik, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema (GZES) bera; eta, bestetik, sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroa eskubide unibertsala eta subjektiboa legez.

Gizarte Zerbitzuei buruzko lege horren aurreikuspenekin bat etorritik, indarrean sartzen da 185/2015 Dekretua, urriaren 6koa, GZESren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoa. Xede du GZESren Prestazio eta Zerbitzuen Zorroa arautzea, baita prestazio eta zerbitzu horiek lortzeko baldintzak, irizpideak eta prozedurak arautzea ere. Eta, bide horretatik, aldarrikatutako eskubide subjektiboa ez ezik, aipatutako Zorroaren prestazio eta zerbitzuak eskaintzeari dagokionez euskal administrazio publikoek dituzten betebeharrak mugatzea eta edukia ematea ere.

GZES zorroaren zerbitzuetako bat da EELZa, udal-eskumeneko zerbitzua, alegia. 185/2015 dekretuan zerbitzu horren onuraduna izateko eska daitezkeen baldintza orokorrak eta espezifikoak, administratiboak eta premiazkoak arautzen dira, baita premia-baldintzak balioesteko tresnak eta baliabide edo baliabideen konbinaketaren egokitasun-maila erabakitzeko esku hartzen duten elementuak ere. Horiek guztiak I. eranskinean azaltzen dira fitxa indibidualetan, haiek emateko eskumena duen erakundearen arabera bilduta: Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.2.).

Arestian aipatutako guztiak kontuan hartuta, beharrezko da Azkoitiko EELZa egungo errealitatera egokitzea. Izan ere, lehenik, egungo Azkoitiko Udaleko EELZa arautzen

AZKOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE AZKOITIA

duen ordenantzak bere oinarria duelako iraungita dagoen Gizarte Zerbitzuen legean, 1996an onartukoan; eta, bigarrenik, GZESn jaso eta ondoren 185/2015 dekretuan azkoitiar batek EELZa lortzeko baldintzak, irizpideak eta prozedurak aldatu eta egokitu egin direlako.

2.- Konpondu nahi diren arazoak

Aldaketa legalak azalduta, beharrezkoa da plazaratzea gizarteak dituen erronka berriak. Bizi itxaropena handitzeak nahiz gure gizartearen adin piramidea aldatzeak berekin ekarri duten adineko pertsonen hazkunde demografikoa –hazkunde erlatiboa eta garbia–, familia harremanek babes agente gisa izan duten aldaketa edota gizarte zerbitzuen garapena, besteak beste, eragin handia duten faktoreak ditugu bizitza bete bat bermatzeko –baita besteren behar maila handia denean edo gizarte babes falta denean ere– behar diren zerbitzuak zehazteko orduan.

Adineko pertsonak behin eta berriro adierazi dute ahalik eta denbora gehien egon nahi dutela beren etxean, beren bizialdi guztian izan duten gizarte sare erreferentziazko hori galdu gabe, eta horrek, jakina, lehentasuna du pertsona horiei beren mendekotasunak aurrera egin ahala eman behar zaizkien zerbitzuak aintzakotzat hartu eta zehazteko garaian. Horrez gainera, ordea, badira beste alderdi asko ere (etxe ingurua, sarbideak, komunitatean diren laguntza zerbitzuak eta abar) nahitaez kontuan izan behar direnak, besteen beharra duen edo ezintasunen bat duen pertsonak bere bizimodua egiteko dituen aukerak mugatu edo baldintzatzen dituztenak.

Mendekotasuna edo/eta ezintasuna duten pertsonen arreta emateko behar horrekin batera, gizarte egoera konplexuak sortzen ari dira, eta badira gizarte ahultasun edo zaurgarritasun egoeran dauden pertsonak eta familiak etxean laguntza behar dutenak beren oinarrizko arreta beharrei erantzun ahal izateko.

Horrela, eguneroko bizimodua samurrago egiteko babes eta laguntza zerbitzu edo elementuak jartzeaz gainera, nahitaezkoa da zerbitzu oso bat izatea, besteen beharra duenari edo ezintasunen bat duenari eta gizarte ahultasun edo zaurgarritasun egoeran daudenei beren etxean eta komunitatean kasu egiteko zerbitzu nagusi bat, behar mota askotara egokitzeko eta zerbitzua ordu edo zatika ere emateko modukoa eta, era berean, larrialdiei erantzutea bere gain hartzeko eta zerbitzu beharren aldaketei arin erantzuteko gauza izango dena. Alde horretatik, bada, EELZa oinarrizko zerbitzua da sistema horretan.

Hala, zerbitzua jaso behar dutenek dituzten beharren arabera guztiek aukera berberak izatea bermatu behar du administrazio publikoak, eta baita zerbitzua jasotzen dutenek zer ekarpen egin behar duten zehaztu ere, zerbitzua jaso behar dutenek dituzten diru-sarreraren arabera. Era berean, zerbitzuaren eta zerbitzua izateko eskubideen esparru argi bat eskaini behar die herritarrei. Ordenantza berriak hori guztia jaso nahi duen dokumentua, zerbitzua zehazten duten puntu argi eta baliagarri batzuk eskaintzen dituen eta zerbitzua jaso behar duenari dituen eskubideak eta betebeharrak ulertzen lagunduko diona.

Nolanahi ere, EELZren araudi honekin ez da agortuko Udalak pertsonen kasu egiteko beste zerbitzu batzuk jartzeko bidea, baldin eta beste zerbitzu horiek pertsonak eta

AZKOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE AZKOITIA

haien beharrak doitzeko bide berritzaileak badira, –nahiz metodologiaren aldetik, nahiz finantzabidearen alderditik eta nahiz zerbitzua jasotzen duen pertsonak hornidura modulatzeko orduan parte aktiboa hartzearen aldetik–, eta beti ere dagokion organo eskudunaren oniritzia badute.

3.- Onartzeko beharra eta aukera

Kontuan hartuta araudia onartzeko dauden beharrak, besteak beste, batetik, EELZa Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 legeko katalogoan jasotzen dela, eta bereziki, ondoren garatu dela 185/2015 dekretuan, urriaren 6koa, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoan: baldintza orokorrak eta espezifikokoak, administratiboak eta premia-ekoak arautzen dira, premia-baldintzak balioesteko tresnak... Bestetik, gizarte-errealitatearen bilakaera dela medio, Etxez EELZaren erabiltzaileen onuradunak izan daitezkeen pertsonen profila aldatu egin da, egun adineko pertsonen bideratutako zerbitzua da, baina ondorengo profilerak egokitzeko beharra dago:

- Mendekotasun egoeran edo mendekotasun arriskuan dauden pertsonak.
- Autonomia pertsonalerako zailtasunak dituzten desgaituak.
- Adingabeak euren aitek, amek edo tutoreek ezin dutenean zaintza hori modu egokian eman.
- Honako familia talde edo pertsona hauek: zama gehiegi dutenak; harreman gatazkatsuak dituztenak; gizarte egoera ezegonkorrak dituztenak; eta/edo gaixotasun fisikoen eta/edo psikikoeen eragindako arazoak dituzten familiak edo pertsonak.
- Aldi baterako gaixotasunak dituzten edo hiltzear dauden pertsonak, eguneroko bizitzako jarduerak egiteko hirugarren pertsona baten laguntza behar dutenean.
- Gizarte Ongizate Saileko teknikariek zerbitzuaren onuradunak izatea beharrezkoa kontsideratzen duten azkoitiarrak; gizarte txostenare bitartez egiaztatuko da eta saileko arduradunen oniritzia beharko du.

EELZa arautzen duen ordenantza berria onartzeko beharra egotearekin batera, aukera paregabea da ere hurrengo arrazoiarengatik. Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoak 2016-2019 jasotzen du barne finantziarioaren egokitzapena; izan ere, Gipuzkoan gertatzen den bezala, administrazio maila batek beste administrazio maila batzuen zerbitzuak finantzatzen ditu. Planak dio 2017. urterako administrazio publiko bakoitzak bere eskumenekoak diren zerbitzuak eta prestazioak finantziatu behar dituela, eta horien artean dago EELZa.

Argi egon arren EELZa udalen eskumeneko zerbitzua dela, eta beraz, udalei dagokiela berorren finantziarioa, harrera zerbitzu bat izateaz gain interes orokorreko prebentzio zerbitzu bat ere bada. Hori horrela, Gipuzkoako Foru Aldundiak ondorengo ekarpen ekonomikoa egingo du zerbitzuaren finantziarioari 2017-2019 aldirian:

- **2017.** Aurrekontuan sartutako egungo zenbatekoari (11.942.761 €) 903.861 € kendu behar zaizkio, eta hori hitzarmenetan gaur egun indarrean dauden irizpideei jarraituz banatuko da.

AZKOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE AZKOITIA

- **2018.** Hitzarmen berriak indarrean jarriko dira, eta horien izapidetzea 2017ko azken hiruhilekoan egingo da. Urte honetan, 2017an banatutako zenbatekoari 1.418.067 € kendu behar zaizkio, eta udalerrien arteko banaketa honako hauei jarraiki egingo da:
 - Guztizkoaren %75 udalerrri guztien artean banatuko da, gaur egun indarrean dauden irizpideei jarraiki.
 - Guztizkoaren %25 ELZ hobetua duten udalerrien artean banatuko da. Hori mahai honek zehaztuko du, horretarako izendatutako lantalde teknikoak adierazitako irizpideei jarraituz.
- **2019.** 2018an banatutako zenbatekoari 1.428.072 euro kendu behar zaizkio, eta 3.750.000 euroko doikuntza (2017-2019 aldian) gehitu behar zaio.

Banaketa 2018rako aurreikusitako proportzioei jarraituz egingo da, eta aldaketak sartu ahalko dira, Mahaiak 2018an betearaziko diren irizpideen jarraipena eta ebaluazioa egin ondoren.

Prozesuaren amaieran, EELZ bi zati berdinetan finantzatuko da: %50 Foru Aldundiak finantzatuko du eta %50 udalek.

Azpinarratzekoa da EELZ hobetuagoek Gizpuzkoko Foru Aldundiaren finantziario gehiago edukiko dutela, eta beraz, une egokia da ordenantza berriak zerbitzuaren hobekuntza jasotzeko.

4.- Araudiaren xedea

Araudi honen helburua da arautzea Azkoitian EELZa. Berau Azkoitiko udalerrian emango da, EELZren erabiltzaileen etxeetan; eta, bereziki, Gizarte Ongizate Sailak berak horretarako ezarriko dituen egunetan eta orduetan.

Argitu behar da laguntza eta prebentzio izaerako zerbitzua dela EELZa, eta mendetasun-egoeran edo mendetasun-arriskuan dagoen erabiltzaileari bere bizilekuan jarraitzen laguntzea, bizilekuan bertan moldatzeko eta ingurune komunitarioan integratzeko aukera emango dion etxeko arretarako eta arreta pertsonalerako laguntza bat eskaintzea eta, era horretan, isolamendu-egoerak saihestea du xede. Arreta pertsonala jasotzen dutenek edo mendetasun-arriskuan daudenek soilik lortu ahal izango dute etxeko arreta.

Hona hemen zerbitzuen helburuak:

- a) Zerbitzu-erabiltzaileen autonomia pertsonala mantentzea edo hobetzea, narriadura prebenitzea eta autonomia-galera konpentsatzea, eguneroko bizitzako oinarrizko jarduerak egiteko neurri bateko laguntza edo erabatekoa emanaz, beharrezkoak nork bere burua zaintzeko edo/eta bizitzako jarduera instrumentalerako.
- b) Erabiltzailearen gizarte eta familia arloko laguntza sarea osatzen duten zaintzaileei babesa eskaintzea eta arreta-zereginaz partzialki liberatzen laguntzea, garapen pertsonal, profesional, sozialerako baldintza egokiak izan ditzaten.

AZKOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE AZKOITIA

- c) Erabiltzaileak beren komunitatean integra daitezzen bultzatzea eta bakartze egoerak saihestea.
- d) Erabiltzaileen segurtasun-sentimendua indartzea.
- e) Bidezkoa bada, pertsonari bizilekuan bizi-kalitate onargarri batekin ahalik eta denbora gehien jarraitzeko aukera ematea, eta ostatu-zerbitzu edo egoitzazentro batean sartzeko aukera atzeratzea edo saihestea.
- f) Erabiltzailea zaindu ohi duen zaintzaile nagusia aldizka ordeztzea, hura aldi batean falta denean (atseden hartzeko modalitatean).
- g) Faktore psikologiko, fisiko edo sozialek eragindako krisi-egoeran dauden familien bizikidetzagiroa hobetzea, eta faktore horien ondoriozko arriskuak prebenitzea. Horretarako, arriskuren bat sor dezaketen egoerak saihesteko esku hartuko da.
- h) Adingabeen zaintza osatzea, euren aitek, amek edo tutoreek ezin dutenean zaintza hori modu egokian eman.
- i) Beste zerbitzu batzuen esku-hartzea eska dezakeen beharren bat sortzen denean, behar horiek antzemateko elementutzat jardutea.
- j) Pertsonak bere etxean bizitzen jarrai dezaten erraztea.

5.- Egon daitezkeen irtenbide arautzaileak eta ez arautzaileak

- Aukera 1: Egun indarrean dagoen ordenantzarekin jarraitzea.

Jarraitu daiteke egun daukagun ordenantzarekin zerbitzua ematen, baina zerbitzua zaharkitua geratuko litzateke. Gizarte-errealitatera egokituko ez litzatekeen zerbitzua izango litzateke, azkoitiar guztiengana iritsiko ez litzatekeena, eta azkoitiar askoren beharrak asetuko ez lukeena.

Azkeneko urteetan EELZk beherakada nabarmena izan du, besteak beste, zioa izan daiteke mendekotasun legeko prestazio ekonomikoen hazkundea, baita herriatarren beharrak asetu ez dituela ere, alajaina.

Zerbitzuaren kudeaketa ildo beretik jarraitzeak ekar dezake EELZren beherakada nabarmena, zerbitzua bera kolokan jartzeko arriskua ere bai.

Arrazoi horiek direla medio, beharrezkoa jotzen da ordenantza berri baten izapidetzea.

- Aukera 2: Ordenantza berria onartzea

Aurreko ataletan plazaratutako guztia aintzat hartuta, ezinbestekoa da EELZren ordenantza berria izapidetzea.

Lehenik, gizarte-errealitatearen beharretara egokitzen den EELZa eskaintzea baita Azkoitiko Udalaren egitekoa; bigarrenik, egun indarrean dagoen ordenantzak bere oinarria iraungitako 1996ko Gizarte Zerbitzuen legean duelako, eta beraz, egun indarrean dagoen 2008ko Gizarte Zerbitzuei buruzko legera, eta

AZKOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE AZKOITIA

bertako prestazioak eta zerbitzuak garantzen dituen 185/2015 dekretura egokitu beharko litzatekeelako. Hirugarrenik, Gipuzkoako Foru Aldundiak EELZ 2017-2019 finantziatzeko planifikazioa kontuan hartuta, finantziazio gehiago eskuratu dezakete EELZ hobetuagoa eskaintzen dute udalerriek.

Azkenik, zerbitzua kudeatzeko kontratua kanpoko enpresari amaitzen zaio 2017ko azaroaren 4ean, eta beraz, EELZ hobetua eskaintzeko beharrezkoa da ordenantza berriarekin batera lizitazio berria izapidetzea.

Azkoitian, 2017ko irailaren 25ean.
Gizarte Ongizate Sailko arduradun teknikoa

Iñaki Lasa Palacios